

ПРАВО НА ПРАВДУ

3 (3)

Лютий 2012 року

Розповсюджується безкоштовно

Майже без коментарів

ПРО МОВУ, ЯЗИК І КОРОВУ. Упродовж 2010-11 років органи виконавчої влади прийняли низку рішень, спрямованих на звуження сфери функціонування української мови.

◆ Стор. 3.

Феміда

ПАРЄ СУДИТЬ УКРАЇНСЬКЕ СУДОЧИНСТВО. Парламентська Асамблея Ради Європи виступає за негайні зміни в системі юстиції України.

◆ Стор. 4.

Презентація

БЕЗ ВАС СУМУЮТЬ ГОРИ. Як важко втрачати друзів і рідних. Ще важче – тих, хто підтримав у важку хвилину, підставив своє плече на складному гірському маршруті.

◆ Стор. 2.

Політична ситуація

БЕЗ ЛІДЕРІВ, БЕЗ МАЙБУТНЬОГО, БЕЗ ПЕРСПЕКТИВ. Спробуйте звернути увагу на те, які проблеми бентежать нас зараз, які теми є найпопулярнішим у ЗМІ, про що спілкуються один з одним політично ангажовані українці?

◆ Стор. 4.

Проблема

ЯК СТАЛОСЯ, ЩО «НАРОДНИЙ ДІМ» ПЕРЕТВОРИВСЯ У ЗАНЕДБАНУ «ХАТУ»?

Народний дім у Стрию відкритий 1 січня 1901 року. І, напевно, за всю історію свого існування ця, по-правді історична, будівля, без сумніву, архітектурна гордість нашого міста – Стрийський Народний дім не перебував у такому господарському занепаді, який залишили по собі його останні орендарі. Так, саме орендарі, адже назвати господарями людей, які майже 6 років експлуатували споруду, у мене язик не повертається. У 2006 році депутати міської ради вирішили передати будівлю Народного дому в безоплатне користування Стрийській міськрайонній організації "Просвіта" імені Т. Шевченка, а восени цього року, розглянувши клопотання Стрийського Товариства політв'язнів і репресованих

та громадських організацій Стрия, було прийнято рішення розірвати угоду з "Просвітою" та передати Народний дім в підпорядкування відділу культури міськвиконкому. Приміщення Народного дому не використовувалось орендарем за призначенням, погіршився матеріально-технічний стан споруди, виникла заборгованість із заробітної платні працівникам та за енергоносії. Але, уже як ведеться у нас, «щирих українців», які без сумніву сповідають принцип «після мене хоч потоп», перелік слідів господарювання «щирих патріотів» Стрийської міськрайонної організації "Просвіта" імені Т. Шевченка на цьому не закінчився.

Закінчення на стор. 2.

ЦІНА ЗА ПРАВДУ

В Україні існує безліч способів заробляти на життя і відповідно кожен вибирає собі той, який прийнятний для нього. Але існують і нетрадиційні хоча доволі ефективні методи заробітку про які ми і хочемо сьогодні вам розповісти. Мова йде про заробіток на моральній шкоді честі і гідності. Наша газета доволі молода і не проіснувала на Стрийщині і півроку, а вже стала жертвою репресивної машини місцевої комунальної мафії. Усім Стриянам напевно відомо з ким чи з чим асоціюються назви «Комунальник» і «Комунальник-1». Повну картину та уявлення про цю особу ви можете отримати, переглянувши викривальний сюжет телеканалу ZIK в програмі «Правокація» від 16.01.2012. Справа в тому, що одному з попередніх номерів ми опублікували короткий матеріал, який мав назву «Комунальні головоломки по-Стрийськи». Кілька запитань «Права на Правду» до Стрийської влади». Основою для написання даного матеріалу були численні скарги мешканців Стрия, які незадоволені результатами діяльності даних установ, причому висловлені в публічний спосіб під час проекту «Вільний майдан», який проводиться однією з місцевих телерадіокомпаній. За основу також ліг матеріал поданий головою громадського об'єднання «За права людини» Стрийського міського осередку Василем Сировим. Коли готувався цей номер, нам стало відомо, що в Стрийському міськрайонному суді відкрито провадження по справі за позовною заявою ТзОВ «Комунальник-1» до газети «Право на Правду» з вимогою відшкодувати 20 тис. грн. моральної шкоди, завданої ТзОВ «Комунальник-1», яка, нібито, була спричинена написанням вищезгаданого матеріалу. Знаєте, цинізм усієї ситуації полягає навіть не в обриванні елементарної банальної матеріальної наживи, яку прагне отримати засновник – фактичний власник ТзОВ «Комунальник-1» пан Васюкович В.І. – прикрим є те, що в черговий раз нам намагаються «закрити рота», а вам, шановні наші читачі, «закрити очі та вуха». Ну не люблять у нашому місті чомусь говорити правду! Тобто мало того, що господарники наші відверто обкрадають міську громаду, вони ще й хочуть, щоб ніхто про це не знав! Ми звертаємось до усіх небайдужих громадянських діячів, об'єднань, депутатів підтримати нас у цьому протистоянні і допомогти нам відстояти не наше, а насамперед ваше, шановні Стрияни, право на правду!

РЕЗОЛЮЦІЯ МІТИНГУ КОМІТЕТУ ОПОРУ ДИКТАТУРИ

Ми, представники опозиційних політичних сил, що увійшли до Комітету опору диктатурі, вважаємо політику нинішньої влади на чолі з Віктором Януковичем такою, що загрожує національній безпеці та державному суверенітету України, підриває основи демократичного урядування та призводить до зубожіння і безправ'я громадян. До такого висновку нас приводить логіка діяльності цієї влади та конкретні наслідки її зловживань.

По-перше, узурпація влади здійснюється шляхом прямих порушень норм Конституції, нехтування законодавчими процедурами, ліквідація судового самоуправління, фальсифікації виборчого процесу, знищення парламентаризму та намагання ліквідувати опозицію через політичні репресії в Україні.

По-друге, здача національних інтересів у зовнішньополітичній сфері, здійснення всупереч нормам чинної Конституції і, як наслідок, загроза перспективам європейської інтеграції України.

По-третє, переділ бюджетних коштів під виглядом реформ, в результаті яких незахищені верстви та активні категорії населення втрачають основні засоби до існування, а олігархічні клани стають все багатшими і сильнішими.

По-четверте, встановлення режиму тотальної корупції, яка стала головною ідеологією та сенсом роботи діючої влади, в яку включені – бюрократичний апарат, суди, міліція, прокуратура, кримінальні елементи. Усе це здійснено впродовж лише перших півтора роки діяльності нової влади.

Закономірним наслідком її зухвалої наступу на права та інтереси громадян стало критичне

зниження рівня підтримки політичних інститутів суспільства, зростання протестних настроїв, готовність людей до радикальних дій та громадського опору.

Таким чином ми констатуємо: влада в Україні нелегітимна. Враховуючи її антиукраїнський характер, ця влада окупаційна. Така влада може триматися лише на обмані та насиллі. І своїми останніми діями стосовно кримінального переслідування лідера опозиції влада засвідчила те, що вона безпосередньо переходить до останнього збору свого збереження - до встановлення диктатури.

Отже, у нас є всі підстави стверджувати, що Україна в небезпеці оскільки в небезпеці кожна родина, якій загрожує бідність, свавілля влади. Позатим у небезпеці малий і середній бізнес, який знищується корупцією і провладним бізнесом. У небезпеці демократія, якій загрожує тотальна фальсифікація і порушення правових норм. У небезпеці незалежність і державний суверенітет, яким нинішні керівники України готові розраховуватися за свої привілеї.

Ми вимагаємо: проведення дострокових одночасних парламентських і президентських виборів: припинення незаконного кримінального переслідування та звільнення лідерів опозиції – Юлії Тимошенко, Юрія Луценка та інших політв'язнів України з-під варті; скасування рішень влади, що погіршують соціально-економічне життя громадян, мораторію на продаж землі, мораторію на укладання міждержавних угод, які б передбачали відчуження державного майна і делегування суверенітету.

Даний документ погоджений лідерами всіх опозиційних партій.

Реклама

Маєте важливу інформацію?

(03245) 5-11-00,
(099) 742-40-93.

Телефонуйте журналісту «Права на Правду»

ЯК СТАЛОСЯ ЩО «НАРОДНИЙ ДІМ» ПЕРЕТВОРИВСЯ У ЗАНЕДБАНУ «ХАТУ»?

Закінчення. Поч. на стор. 1.

Аби досягнути масштаби і глибини господарювання тут «просвітян», а також провести детальніший аналіз

будівельно-технічного стану споруди, днями відбулося засідання відомчої комісії за участю нового керівництва Народного дому в особі п. Допілко П.П і представників міс-цевої влади:

ПРОТОКОЛ засідання комісії по обстеженню технічного стану будівлі Народного дому м.Стрия	
Від 12 січня 2012 року	м. Стрия
Відповідно до наказу відділу культури міського комітету Стрийської міської ради № 1-А від 11.01.2012р., комісія у складі:	
Бойко Б.І.	- начальник відділу культури міськвиконкому – голова комісії
Допілко М.М.	- директор Народного дому м.Стрия, секретар комісії
Балада Н.М.	- робітник Народного дому м.Стрия
Козирева М.В.	- заступник начальника відділу архітектури і містобудування міськвиконкому (за згодою)
Мішик М.І.	- начальник відділу міськвиконкому по приватизації і управлінню міським комунальним майном (за згодою)
Опришко О.Б.	- голова Стрийського міськрайонного товариства «Просвіта» (за згодою)
Полохович І.В.	- заступник начальника відділу з питань НС та ЦЗН, мобілізаційної і оборонної роботи міськвиконкому (за згодою)
Самійло Я.М.	- інженер по технічній будівлі капітального будівництва при міськвиконкомі (за згодою)
12 січня 2012 року проведено обстеження приміщення Народного дому м.Стрия і виявлені наступне:	
1. В коштовному приміщенні кредитної спілки «Вигорода без технічної документації зроблено перепланування залу (зі стіну), що може призвести до порушення стійкості міцного каркасу і нерівності.	
2. Схрестопрохідна система в близькості приміщення знаходиться в аварійному стані: оголені дроти, на стіні дроти не захищені кабель-каналами, немає захисту опірності проводів, ряд дротів потребує негайної ізоляції і демонтажу.	
3. Відсутні (демонтовані) акаунти аварійних і запасних вхідів.	
4. Підпальні приміщення, які використовувалися під кафе, знаходяться в занедбаному стані, стеля однієї з кімнат потребує негайного ремонту (встановлення арматурного підсилення).	
5. Запасний вхід (зайд з вулиці) завалений мішками і непотрібним інвентарем, який знаходиться на невідомо чий підвласності. Відсутні ключі від підвходу вул. Незалежності. 5, а також приміщення складу.	
6. В коштовному приміщенні знайшли, в одній із стін, за візуальним спостереженням, провала труба, що призводить до нещасливих випадків.	
7. Терміново потребують капітального ремонту та латні кімнати (каналізація забивається, унітази і ванни знаходяться в непридатному до	

експлуатаційний стан, існуючий є погіршений запах, гас не працює вентиляційна система.	
8. Підвал неутримітено (вхід з вулиці) знавеле не потрібним, на нашу думку, сміттям і івентарем, яке знаходиться невідомо на чийму балансі.	
9. В окремих кабінетах, в дверних полотнах відсутні ласні ручки та замки (визначені).	
10. У чергових відсутні ключі від кабінетів №№ 7,18,19,21,22,26, яких віддалено прийняв, що у випадку невідомої ситуації може мати непередбачені наслідки.	
11. Підставі вищезазначеного, комісія рекомендує:	
1. Відділу культури виконкому Стрийської міської ради (Б.Бойко) клопотати про виділення коштів з міського бюджету для виконання контрольного документу і усунення знаменних пошкоджень.	
2. Відділу міськвиконкому по приватизації і управлінню міським комунальним майном (Мішик М.І.) забезпечити передачу ключів від усіх приміщень Народного дому керівництву Народного дому м.Стрия.	
3. Керівництву Народного дому м.Стрия (Допілко М.М.) негайно приступити до приведення в належний стан підвального приміщення, складових і т.д. (завдання їх від стіни і несумісності, розпаданого вивідника і т.д.).	
4. Негайно очистити прохід з вулиці Незалежності від сміття, асф. трубі будівельної сміття. Зробити його вільним для проїзду спецтранспорту.	
Важко мо, що без усунення вищезазначених недоліків, проведення в Народному домі м.Стрия засвоєних заходів за участю мешканців і дітей є небезпечним і практично неможливим.	
Додаток: клопотання директору Народного дому м.Стрия на ім'я начальника відділу культури виконкому Стрийської міської ради від 28.12.2011р. № 1 про протипожежну безпеку, № 2 від 28.12.2011р. про можливість інвентаризації великого залу.	
Члени комісії	Б.І. Бойко
	М.М. Допілко
	І.М. Балада
	М.В. Козирева
	М.І. Мішик
	О.Б. Опришко
	І.В. Полохович
	Я.М. Самійло

(наводимо протокол засідання комісії по обстеженню технічного стану будівлі Народного дому м. Стрия. Читайте самі...)

Ми ж, у свою чергу, безумовно слідкуватимемо за перебігом подій щодо встановлення істини, чому, як і хто винен в тому, що Народний дім станом на сьогодні став непридатним, навіть небезпечним для народу!

Олег ФИЛИК.

Річниця

СТРИЯНИ ВШАНУВАЛИ ПОДВИГ КРУТЯН

Учнівська і студентська молодь України вшанувала пам'ять Героїв Крут. 300 юних гімназистів загинули у далекому 1918 році за Україну під Крутами на Чернігівщині у бою проти багатотисячної більшовицької армії, боронячи від червоноармійців підступи до Києва. Вшанували подвиг крутян і в Стрию. Учні першої школи в міському Будинку культури представили свою музично-літературну композицію «Пам'ятай про Крути». При вході кожному учаснику заходу вручили повстанську збірку «Михайлик» від депутата Львівської облради, голови фракції КУН Зіновія Карпінського. Від його імені привітав учасників голова міської організації КУН Ростислав Готь. Він закликав кожного пам'ятати про подвиг юних героїв та вручив учням і педагогам літературу та навчальні таблиці. Протягом вечора учні розповідали про подвиг своїх ровесників 104-річної давнини та вшанували пам'ять про них хвилиною мовчання.

Презентація

БЕЗ ВАС СУМУЮТЬ ГОРИ

Як важко втрачати друзів і рідних. Ще важче – тих, хто підтримав у важку хвилину, підставив своє плече на складному гірському маршруті. Ніхто і ніщо не поверне вас. Але пам'ять береже ваші голоси, усмішки, жарти і відчуття міцного ліктя. Здається, ще вчора ви були поряд. Сьогодні – німі обеліски.

Маяк. Паралельно до виступів на сцені демонстрували слайди про життя та діяльність описаних в книзі альпіністів та мандрівників.

Приємно, що до видання книги долучилися і знані на Стрийщині меценати та спонсори, серед яких і депутат Львівської облради, голова фракції КУН Зіновія Карпінський.

Ми вас пам'ятаємо, тому з натхненням і любов'ю збирали цей матеріал. Своєю скромною працею зробили все, щоб ви залишилися у наших серцях назавжди.

Такою є анотація до збірки спогадів під назвою «Без вас сумують гори», презентація якої відбулася в міському Будинку культури. Книга, основою якої є безліч спогадів близько 40 співавторів, присвячена відомим на Стрийщині, та не тільки, мандрівникам, альпіністам. Їхнє життя, мов спалах, минуло яскраво та насичено, у єднанні з природою.

Під час презентації історіями та спогадами про дружбу з героями книги ділилися ветерани спорту, альпіністи та туристи Львівщини. Із вітальними словами до присутніх звертались упорядник книги Зеновія Ханас та організатор проекту Роман

Новини краю

НАС НЕ ЧУЮТЬ. НАС ЗНЕВАЖАЮТЬ. НАМИ НЕХТУЮТЬ

Останнім часом, в період перманентних змін та доповнень до низки нормативних актів вітчизняного законодавства, нам з вами частіше доводиться зустрічатися чи, як на практиці буває, уже постфактум знайомитися з тими чи іншими рішеннями, прийнятими Стрийським міськвиконкомом, які близькими, помічниками чи такими, від яких користатиме місцева громада, назвати важко. Ми читаємо шаблонні друковані звіти про так звані переваги від прийнятих рішень і спокійно ковтаємо маркаронні вироби вітчизняного виробництва. А чи насправді нашої думки хтось питає? До нас дослухаються? Звичайно ні! Натомість, що ми маємо у нашому славному місті Стрий:

1. Стрийська територіальна громада сьогодні стикається із проблемою відсутності відкритого механізму прийняття місцевими органами влади управлінських рішень, розпорядження власністю територіальних громад, проблемами підзвітності та відповідальності виборних представників перед громадою, непрозорим витрачанням коштів із бюджету громади.

2. Переважна частина населення позбавлена правових підстав для реалізації своїх прав на участь у політичному процесі на місцевому рівні. Існуючі форми прямої участі носять формальний характер, через що є малоефективними.

3. Стрийський міськвиконком у більшості випадків унеможливує залучення інститутів громадянського суспільства до обговорення суспільно-політичних рішень, не приймаючи

статут територіальної громади.

4. Нормативно-правова база, яка регулює участь громадськості у політичному процесі, потребує значного удосконалення. Забезпечення ефективної участі громадськості у формуванні політичних рішень органів місцевого самоврядування, проведенні громадських експертних рішень (як однієї з форм громадського контролю) та їх виконання є неможливими без здійснення серйозної роботи у сфері створення комплексного законодавчого механізму.

5. Спостерігається пасивна позиція органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства щодо використання існуючого механізму проведення громадських експертних рішень для вирішення власних завдань і проблем.

Одним із шляхів подолання в нашому місті адміністративно-бюрократичного порогу є впровадження механізмів громадського контролю в усі сфери забезпечення населення адміністративними та соціальними послугами. Тому на сьогодні актуальним є питання взаємодії органів влади і громадськості з цих питань. Для посилення зазначеної взаємодії на загальнонаціональному рівні, з метою створення належних умов для участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, Кабінетом Міністрів України 5 листопада 2008 року було прийнято Постанову №976 «Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади».

Зазначений Порядок, розроблений відповідно до пункту 4 статті 5 Указу Президента України від 15 вересня 2005 року №1276 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», визначає процедуру сприяння проведенню інститутами громадянського суспільства громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. Під інститутами громадянського суспільства розуміються громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші недержавні товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства. Використання механізму, передбаченого Постановою, сприяє більшій відкритості органів влади і дає змогу громадськості сприяти органам влади у їх діяльності. Органи влади мають можливість отримати висновки громадськості щодо тих чи інших напрямів діяльності, які не є обов'язковими для використання або застосування, але дозволяють поглянути на порушені питання з іншого боку і можуть бути враховані при реалізації поставлених завдань.

Що треба зробити, щоб ситуація змінилася?

1. Необхідне прийняття нового статуту Стрийської територіальної громади або доповнення існуючого нормами, які передбачали б участь інститутів громадянського суспільства, залучення громадськості до формування і прийняття політичних рішень, у тому числі шля-

хом проведення громадських експертних.

2. Необхідно закріпити у статуті територіальної громади положення про обов'язкове проведення громадських слухань і громадських експертних рішень із питань житлово-комунального господарства та місцевого бюджету.

4. Необхідно затвердити власними рішеннями порядок сприяння проведенню інститутами громадянського суспільства громадських експертних діяльності органів місцевого самоврядування.

5. Необхідно самостійно ініціювати проведення громадських експертних, використовуючи потенціал об'єднань громадян для вирішення проблемних питань життєдіяльності територіальних громад.

6. Необхідно широко інформувати членів територіальних громад про підготовку та прийняття рішень органами місцевого самоврядування, використовуючи крім засобів масової інформації електронні ресурси, створюючи власні Інтернет-сайти з механізмами зворотного зв'язку.

7. Необхідно установити тісний зв'язок та обмін досвідом діяльності щодо сприяння проведенню громадських експертних між органами місцевого самоврядування всіх рівнів.

8. Необхідно забезпечити усвідомлення органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами необхідності існування громадського контролю як невід'ємної складової системи публічного управління (як зворотний зв'язок та зовнішнє оцінювання).

І на завершення нагадаю: якщо ви не знаєте своїх прав то у вас їх немає!

Олег ФИЛИК.

✦ Майже без коментарів

ПРО МОВУ, ЯЗИК І КОРОВУ

(Закінчення. Поч. у №2 за грудень 2011).

КУХЛИК

Дід приїхав із села, ходить по столиці.
Має гроші – не мина жодної крамниці.
Попросив він:

- Покажіть кухлик той, що з краю.

Продавщиця:

- Що? Чего? Я не панімаю.

- Кухлик, люба, покажіть, той, що з боку смужка.

- Да какой же кухлик здесь, если это кружка.

Дід у руки кухлик взяв і нахмурих брови:

- На Україні живете й не знаєте мови.

Продавщиця теж була гостра та бідова:

- У мене есть свій язык, ні к чему мне мова.

І сказав їй мудрий дід:

- Цим пишатися не слід,

Бо якраз така біда в моєй корові:

Має, бідна, языка і не знає мови.

(Павло ГЛАЗОВИЙ).

кою мовою навчання, у місті Севастополі – лише 1 школа. В більшості районів та міст Криму, не кажучи вже про села, немає жодної школи з українською мовою навчання. Це кричущий факт дискримінації дітей за мовною ознакою, оскільки жителі більшості населених пунктів Криму просто не можуть віддати дітей в українські школи. Адже таких шкіл там просто не існує, і влада під будь-якими приводами саботує створення хоча б по одній українській школі в кожному районі Криму. Ці кричущі цифри та факти промовисто спростовують заяву про «наслідницьку українізацію» Криму і свідчать, яка мова реально дискримінована в автономії у сфері освіти.

Міністерство освіти й науки оголосило, що після дворічного адаптаційного періоду, тобто з 2010 року, тести з усіх предметів будуть складатися українською мовою. Однак навесні 2010 року новий міністр освіти й науки Д.Табачник скасував це рішення, дозволивши й далі складати тести російською та іншими мовами національних меншин. Це було зроблено за лічені тижні до тестування, хоча учні випускних класів та вчителі в усіх школах країни готувалися до тестування саме українською мовою. Якщо в тестуванні з української мови та літератури взяли участь понад 200 тисяч випускників, з історії України та математики – понад 150 тисяч, з біології – понад 100 тисяч, з англійської мови – понад 70 тисяч, то пройти тестування з російської мови зголосилися лише 5488 абітурієнтів, причому з'явилося на тестування лише 3398 людей по всій країні. Навіть на Сході та Півдні України на кілька шкіл припадав один учасник тестування з російської мови. Незважаючи на те, що фактичний провал тестування з російської мови показав цілковито штучний характер його запровадження, посадовці освітнього відомства прийняли рішення знову проводити його в 2012 році.

За даними офіційної статистики, частка дітей у дитсадках, які виховуються українською мовою, як і частка студентів у вишах, які навчаються українською, наближається до 90%.

Проте на практиці ситуація зовсім інша. Використання російської мови під час навчального процесу в дитячих садках та вузах, які за статистикою проходять як заклади з українською мовою навчання, є масовим явищем, починаючи від столиці України й закінчуючи районними центрами та селами.

ЩО МИ ЧИТАЄМО І ЧОМУ

За даними книжкової палати України, впродовж останніх кількох років в Україні видається українською мовою майже 2/3 від усіх виданих книг, а їхній сумарний тираж становить трохи більше половини сумарного тиражу всіх виданих в Україні книг. Так, з 1 січня по 20 жовтня 2011 року українською мовою видано в Україні 65,9% книг і брошур. Їх сумарний тираж за цей же період становив 56,3% примірників від сумарного тиражу всіх виданих в Україні книг. Значно впливає на ситуацію масовані імпорти російськомовної літератури. Внаслідок цього книги українською мовою становлять мізерну частку на національному книжковому ринку (за експертною оцінкою Асоціації книговидавців і книгорозповсюджувачів – близько 13%).

Як у 2010, так і в 2011 році в Україні домінує преса російською мовою. Причому це домінування посилюється. Сумарний тираж російськомовних (без урахування двомовних) газет становив понад 63% у 2010 році і понад 66% за 9 місяців цього року, україномовних – 32% і

УКРАЇНОЖЕР ЧИ УКРАЇНОЖОР?

Не знаєш? - Спитай у професіонала.

30% відповідно. Ще гірша ситуація з випуском журналів українською мовою, – їх сумарний тираж становить лише близько 10% від загального тиражу журналів.

КІНО ПО-УКРАЇНСЬКИ

У легальному кінопрокаті продовжують домінувати іноземні фільми, озвучені, дубльовані чи субтитровані українською мовою. За період з 1 січня по 20 жовтня 2011 року в український прокат вийшло 159 фільмів, із яких 48% дубльовано, 21% озвучено і 31% субтитровано українською мовою. Більшість фільмів західного виробництва перед отриманням посвідчень на право демонстрування в українських кінотеатрах дублюються або озвучуються українською мовою. Серед субтитрованих фільмів найбільш частку становлять фільми російського виробництва, які, відповідно демонструються російською мовою з українськими субтитрами.

Загалом за 9 місяців року в національному кінопрокаті демонструвалися 5953 фільмокопії, дубльовані або озвучені українською (83% від усіх фільмокопій в прокаті) і 1243 фільмокопії зі звуком мовою оригіналу (переважно – російською), субтитрованих українською мовою.

МЕДІА-ПРОСТІР УКРАЇНИ – РОСІЙСЬКИЙ

Із сумарних 64 годин моніторингу програми українською мовою на 8 провідних каналах транслювалися 14 годин 14 хвилин. Ще 19 годин 49 хвилин зайняли двомовні (украї-

но інструментів русифікації українців будь-якого віку, починаючи з дитячого.

Із 24 годин сумарного моніторингу українського радіоефіру програми та пісні українською мовою становили 6 годин 44 хвилини, двомовні програми – 21 хвилину, пісні та програми російською мовою – 9 годин 52 хвилини, пісні іншими мовами – 7 годин 3 хвилини. Програми та пісні українською мовою становили, отже, 28% ефіру. Слід зазначити, що на цей показник істотно впливають цифри Першої програми Українського радіо, де частка мовлення українською перевищує 90%. На інших же радіостанціях під час моніторингу ця частка становила від 7 до 25%.

Під час моніторингу в ефірі 8 радіостанцій пролунало в сумі 263 пісні, з яких 12 – українською мовою, 146 – російською, 105 – іншими мовами. Таким чином, із загального числа пісень на 8 провідних радіостанціях у прайм-тайм пісні українською мовою становили менше 5%.

ПОВЗУЧА РУСИФІКАЦІЯ

10 листопада минулого року, тобто зразу після Дня української мови і писемності, певно для більшої іронії, Партія регіонів внесла до парламенту першу частину Закону про мови - а саме, зміни до закону "Про дошкільну освіту". Цей законопроект має лише одну мету – витіснити українську мову із дитячих садків. Між тим, нардеп Вячеслав Кириленко переконали, що найближчим часом будуть внесені ще два законопроекти: зміни до закону про середню освіту та зміни до закону про вищу освіту. "Всі ці три документи практично є калькою розділів Закону про мови, внесеного українцями з партії Януковича до парламенту. Усі вони написані під кальку й головне їхнє завдання – витіснити українську мову із дошкільної, середньої та вищої освіти", - вважає він. «Таким чином "регіонали" шляхом "повзучої русифікації" хочуть запровадити російську як другу державну мову за допомогою ухвалення окремих законів, наприклад, про зменшення квот на українську музику, фактичне зменшення кількості україномовних закладів освіти та україномовних груп у них тощо», - переконаний Кириленко.

Зроблений зрід демонструє, наскільки необґрунтованими є спекуляції на тему утисків в Україні російської чи інших мов національних меншин. З іншого боку, наведені цифри й факти показують, що в нашій країні паралельно з природним, але дуже повільним процесом утвердження української мови відбувається загрозливий процес русифікації. Боротьба і взаємодія цих двох векторів, посилена значними регіональними відмінностями, і визначає стан та динаміку мовних процесів в Україні. Від того, який із двох процесів отримає відчутну підтримку з боку суспільства і влади, залежить майбутнє нашої мови, а значною мірою – й майбутнє нашої національної ідентичності і державності. Так що, про яку корову йдеться у гуморесці Павла Глазового, - пояснювати, гадаю, зайве.

Підготував Василь АЛЕКСЄЄВ.

І таких гуморесок у справжнього українця Павла Глазового про тих, хто «має языка і не знає мови», - «несть числа». Біда в тому, що наші владці їх не читають, патріарха сатирично-гумористичного цеху України не знають, а якщо й знають, то видавати не збираються. Принаймні, масовим тиражем. А тим часом ця хвороба у нашій владі з кожним роком загострюється. Про що й свідчить аналітичний огляд щодо становища української мови в Україні року 2011-го, зроблений волонтерами руху «Простір свободи» на основі моніторингу фактичного використання української мови в окремих сферах суспільного життя.

Упродовж 2010-11 років органи виконавчої влади прийняли низку рішень, спрямованих на зрушення сфери функціонування української мови. Так, наприклад, Міністерство освіти й науки в 2010 році скасувало рішення про проведення зовнішнього незалежного оцінювання знань випускників шкіл виключно державною мовою. Це ж міністерство зробило неонов'язковим навчання іноземних студентів українською мовою, чим, по суті, зруйнувало реальний механізм поширення української мови серед іноземців і водночас створило додатковий чинник русифікації вищих навчальних закладів. Представники законодавчої та виконавчої влади сприяли порушенню духу й букви Конституції щодо державного статусу української мови не лише своїми рішеннями, але й свідомим використанням у своїй власній діяльності російської мови замість державної. Проведення російською мовою засідань уряду, міністерств та відомств, публічних виступів прем'єр-міністра та членів Кабінету Міністрів, інших посадових осіб у 2010-11 роках стали звичною практикою. Значна кількість народних депутатів України, володіючи державною мовою, виступає під час пленарних засідань Верховної Ради російською мовою, хоча Законом «Про регламент Верховної Ради України» встановлено, що виступати іншою мовою, окрім української, може лише «промовець, який не володіє державною мовою». Вступереч положенню статті 92 Конституції України, у відповідності з якою порядок застосування мов визначається виключно законами України, низка органів місцевого самоврядування в Луганській, Донецькій, Запорізькій, Одеській областях та в Криму надали на відповідних територіях особливий статус російській мові. Ці рішення були спрямовані переважно на створення ситуації, за якої не лише громадяни, але й посадові особи органів самоврядування могли б, по суті, не знати, не вивчати й не використовувати державну українську мову. У 2011 році набуває поширення практика відмови органів прокуратури оскаржувати ці рішення, а судових органів – відмовляти в задоволенні позовів громадян, які вимагали скасувати незаконні рішення. Наприклад, 27 травня 2011 року Луганська обласна рада прийняла рішення «Про реалізацію конституційних гарантій на вільне використання російської мови, інших мов національних меншин у Луганській області». Незважаючи на те, що органи місцевого самоврядування не наділені повноваженнями визначати порядок застосування мов, органи прокуратури відмовилися оскаржувати це рішення, а Луганський окружний

адміністративний суд відмовився визнати його незаконним.

МОВА СУДІВ

Моніторинг Єдиного реєстру судових рішень засвідчив, що в 2011 році (станом на 30 жовтня) близько 4% рішень із приблизно 5 мільйонів цих рішень оформлено не українською, як вимагає закон, а російською мовою. Рішення в кримінальних справах, прийняті судами в Криму, Донецькій, Луганській, Одеській областях та місті Севастополі оформлено виключно російською мовою. Значну частину рішень у кримінальних справах, винесених судами Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Сумської та Харківської областей, також виконано російською мовою.

ОСВІТА – ТВЕРДИНЯ.

ПОКИ ЩО...

Шкільна освіта поки що залишається одним із найбільш потужних факторів утвердження української мови в Україні. У 2010/11 навчальному році українською мовою загально навчалася 82,3% від загальної кількості школярів. Частка учнів, які навчалися українською мовою, коливається від 99,97% у Рівненській до 73,5% в Одеській областях. На Донеччині та Луганщині навчалася українською мовою трохи менше половини дітей – 46,7% і 48,5% відповідно. Дуже низька частка таких учнів у Криму (8,1%) і особливо – у Севастополі (2,9%).

Незважаючи на те, що освітнє відомство проводить політику, спрямовану на поширення освіти російською мовою, в 2010/11 навчальному році частка школярів, які навчаються українською, зростала практично по всій країні. Проте в Донецькій області в школах із українською мовою навчання навчалася 18,5% дітей, в Луганській – 22,2%, в Криму – лише 1,3%, а в Севастополі – лише 0,3%. По суті, в Криму впродовж останніх років здійснюється цілеспрямований саботаж створення повноцінних українських шкіл. Максимум, на що йде кримська влада, – це створення українських класів у школах із російською мовою навчання.

На жаль, міністерство освіти й місцеві органи влади (насамперед у Криму, Донбасі та Одеській області) впродовж останніх місяців здійснюють цілеспрямований вплив на школи з метою збільшення частки учнів, які навчаються російською мовою, а також збільшення числа українських шкіл, де відкриваються російські класи. Цілком очевидно, що такі дії спрямовані на те, щоб зупинити природний процес переведення шкільної освіти на українську мову, що розпочався в 1991 році і вступив був у завершальну стадію.

У Криму вже кілька років поспіль залишається лише 7 шкіл з українсь-

Політична ситуація

БЕЗ ЛІДЕРІВ, БЕЗ МАЙБУТНЬОГО, БЕЗ ПЕРСПЕКТИВ

Спробуйте звернути увагу на те, які проблеми бентежать нас зараз, які теми є найпопулярнішим у ЗМІ, про що спілкуються один з одним політично ангажовані українці? Неможливо не помітити: погляд на будь-який конфлікт, будь-яку задачу, що її перед собою вбачають ті чи інші учасники таких дискусій та роздумів – досить вузький.

Опозиція ділить між собою школу ще не вбитого електорального ведмедея, і швидше за все, буде займатися цим до самих виборів.

Повна відсутність притомної ідеології. Мітинги, на яких не звучить нічого принципово нового, а іноді навіть і дещо, що може спокійно відлякати всю російськомовну частину українців, бодай якими б демократично налаштованими вони не були.

Усе це свідчить, що уроки новітньої української історії для політиків, які дивляться на свою діяльність виключно як на бізнесовий проект, та політехнологів, для яких "засвоєння бюджетів" вже давно стало єдиною метою існування – пройшли даремно.

Від опозиції марно чекати спроб подивитися на власні задачі трохи ширше, ніж як на боротьбу за залучення "інвесторів" перед виборами, боротьбу за електорат під час самих виборів боротьбу за повернення інвестицій та власне збагачення після них.

Той факт, що ця внутрішня світоглядна обмеженість є причиною боротьби за виживання, а не нормального політичного життя, зрозуміти нашим полум'ям "борцям із режимом", мабуть, не дано.

Говорити про владу у контексті розширення простору своїх задач та розуміння реальності до стратегіч-

ного рівня – не доводиться зовсім.

Авжеж, буде несправедливо вважати, що в середовищі наших можновладців немає жодної людини, здатної зрозуміти, на межі якої прірви наразі знаходиться Україна і які наслідки очікують на нас найближчим часом. Але і їхнє тверезе ставлення не відіграє жодної важливої ролі для перспективи якісних змін в українській політиці.

По-перше, це пов'язано з відсутністю бажання щось змінювати. Свій талант стратега такі діячі застосовують, перш за все, для забезпечення успіху власного бізнесу. І навіть зараз, розуміючи невідворотність катастрофи, намагаються віджати максимум із можливостей, що їм надає близькість до влади.

Але навіть якщо б така воля до позитивних системних змін і була присутня, у чому є надзвичайно великі сумніви, можливостей для її впровадження в життя просто немає.

Чим далі, тим сильніше вирішення найважливіших державних питань концентрується в руках людини, на стратегічне мислення апіорі нездатної.

Жахливим у цій ситуації є не тільки те, що цю систему очолюють люди, які не усвідомлюють навіть короткострокових наслідків своєї діяльності, а саму її ефективність вимірюють лише кількістю грошей, що їх

отримано внаслідок конкретної оборудки тут і зараз.

Набагато більш сумним є факт авторитаризації системи державного управління. Це закриває вхід у цю систему альтернативних управлінських команд завдяки демократичним процедурам.

Погодьтеся, існують неабиякі сумніви як щодо того, чи в Україні є притомні політичні альтернативи, так і щодо того, чи в Україні можлива чесна та прозора процедура виборів у державні органи будь-якого рівня.

Величезна кількість навколополітичних експертів вбачають можливість якісних змін із боку так званого громадянського суспільства, яке дійсно поживало свою активність в останні роки.

Але перспективи цієї "третьої сили" в українських умовах затімаються багатьма факторами. Не говорячи навіть про те, що саме це поняття є надзвичайно розмитим та нечітким, покладаючи надію на щось, що надзвичайно красиво звучить, ми вже не докладаємо зусиль, аби зрозуміти, чим воно насправді є і як виглядає.

Та навіть у найбільш типовому для пересічного політичного коментатора розумінні громадянського суспільства як мережі громадських організацій, метою яких є вплив на політику за умови своєї відстороненості від активної участі у формальних політичних процедурах – вибори, робота в адмінстановах тощо – очікувати від таких утворень рішучої зміни ситуації не варто.

Насамперед це пов'язано з тим,

що проблеми, які здатні вирішити подібні організації, є дуже вузькими й зазвичай знаходяться в області інтересів, що призвели до об'єднання людей. Тобто чорнобильці будуть боротися за повернення своїх піпів, підприємці – проти збільшення податкового тиску, інші – за свої специфічні цехові інтереси. Але є очевидним, що подібна діяльність нездатна принципово змінити ситуацію.

Фактично декларативне бажання "не гратися в політику" одразу прокладає межу, що не дозволить таким громадським організаціям добитися системних змін.

Бо їхня діяльність – і є політикою! Тільки дуже короткозорою. До того ж обмеженою за власним бажанням. Як засіб випускання пари у свисток такі об'єднання підходять ідеально – імітуючи бурхливу діяльність, вони становлять не так вже й багато загрози діючому режиму, як звикли думати про себе самі громадські діячі.

Доки ті, хто бажать справжніх змін у країні, не усвідомлять, що змінювати потрібно всю Систему – очікувати, що їх діяльність буде приносити бодай якісь плоди, не варто.

Але розуміння проблеми – лише перший крок на шляху її вирішення.

Для необхідних структурних змін потрібні відповідні інструменти самоорганізації. А нічого кращого, аніж політичні партії, сучасна соціально-політична думка ще не вигадала. І сором'язливі відмовки щодо небажання лізти в "брудну політику" свідчать лише про повне

нерозуміння того, як функціонує політичне життя в цивілізованій країні.

Змальована вище ситуація нагадує корабель, на якому капітан не знає навіть основ навігації, а його найближче оточення непомітно збуває на сторону усе що погано лежить. Інші офіцери, які намагаються збудити команду на бунт, роблять це лише для того, щоб самі мати можливість продати корабель по шматках, але все ніяк не можуть вирішити, хто з них буде ватажком.

А команда... Команді взагалі нічого не важливо. Вона іноді починає висловлювати невдоволення, вимагаючи свіже м'ясо хоча б раз на тиждень, але й ці виступи толком зорганізувати неспроможна.

Зрозуміло, що в такій ситуації корабельне господарство швидко буде занедбане.

Неконкурентоспроможна економіка країни знаходиться в затяжкому піке. За нинішніх умов, ще й враховуючи шалену корупцію, держава буде просто неспроможна виконувати свої фінансові зобов'язання – загроза дефолту в найближчому році більш ніж висока. Бо ж виконати "намальований" парламент бюджет майже неможливо. З огляду на зовнішньополітичні поразки режиму, взяти в борг, аби ще трошки продовжити агонію, швидше за все, також не вийде.

Треба тільки зрозуміти, якщо ми не почнемо терміново лагодити й модернізувати наш корабель, то потонемо при першому ж незначному штормі. Або згниємо в гавані, бо наша застаріла посудина буде нікому не потрібна.

Олег ФИЛИК.

ЦИТАТИ ДНЯ

◆ Нині Україна – найкорумпованіша країна у світі. І з цим, звісно, треба боротися. Але, як сказав один видатний учений, не доведи Господи, якщо знайдеться такий українець, котрий знищить всю корупцію. Україна перестане існувати, до такої міри хабарництво її пронизало і переплело. Це система-спрут. Тож потрібна система дій, мудра голова.

У нас ні порядку, ні демократії, суцільна анархія. Закони порушуються передусім можновладцями. Якщо написати в будь-якій газеті про якогось негідника, він наплює на це, нічого йому не буде, бо він суддю і прокурора купить. Урядники і бізнесмени жадливо пов'язані. У мене таке враження, що люди при владі запозв'язалися довести свою любов до України без українців, їм територія потрібна, а не українці, які живуть на ній. Отож не будьмо байдужими. (Анатолій ДИМАРОВ, письменник).

◆ Людей турбує робота, економічна безпека, майбутні діти. Щоб встановити зв'язок з людьми, треба говорити те, що їх хвилює і говорити їхньою мовою. (Говард ДІН, відомий американський політик, губернатор Вермонту протягом 6-ти термінів).

Феміда

ПАРЄ СУДИТЬ УКРАЇНСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

Парламентська Асамблея Ради Європи виступає за негайні зміни в системі юстиції України. Про це йдеться в резолюції ПАРЄ "Функціонування демократичних інституцій в Україні".

У документі також висловлюється значної кількості порушень в ході судових процесів проти колишніх українських урядовців, що, на думку членів ПАРЄ, є результатом недосконалості судової системи України.

Серед проблем української системи юстиції Асамблея називає відсутність незалежності суддів, надмірне застосування та надмірні терміни попереднього ув'язнення, відсутність рівності у процесах між прокурорами та захисником.

"Асамблея підтверджує свою глибоку стурбованість відсутністю незалежності судової системи і розглядає це, як принциповий виклик судовій системі країни", - написано в документі.

В резолюції зазначається, що нинішня система призначення суддів підірває принцип незалежності судочинства. У зв'язку з цим у документі міститься закликання скасувати або значно скоротити 5-річний випробувальний термін для суддів, а також виключити Верховну Раду з процесу призначення суддів.

Депутати висловили думку, що протягом випробувального періоду судді не повинні головувати в судах щодо політично-чутливих чи складних справ.

Крім того, в резолюції зазначається, що принцип формування Вищої ради юстиції суперечить принципу розподілу влади і також підірває незалежність судочинства. Європейські депутати закликають українську владу внести зміни до принципу формування Вищої ради юстиції, які б унеможливили потрапляння до неї представників Верховної Ради, Президента та Генеральної прокуратури. На думку ПАРЄ, до внесення відповідних змін до закону, ці три державні інституції мали б призначати виключно неполітичних членів до цього органу.

У документі також висловлюється стурбованість щодо повідомлень про застосування дисциплінарних дій та звільнення суддів Вищою радою юстиції України на підставі скарг прокуратури за рішення суддів, які суперечили вимогам прокурорів у судових процесах.

"Така практика не сумісна з принципом верховенства права та має бути негайно припинена", - написано в резолюції.

Члени ПАРЄ також висловили глибоку стурбованість надмірним застосуванням попереднього ув'язнення, "часто без виправданих чи обґрунтованих причин". У резолюції відзначено, що незаконне та надмірне попереднє ув'язнення є одним із найголовніших питань, що оскаржується українцями в Європейському суді з прав людини. Члени Асамблеї закликали українську владу забезпечити в Кримінальному кодексі України чітку процедуру перегляду законності та терміну попереднього ув'язнення, а також забезпечити, щоб попереднє ув'язнення застосовувалося лише, як останній засіб виключно на підставі добре обґрунтованого рішення суду.

У резолюції також висловлюється стурбованість тенденцією схиляння судів до позиції прокуратури і міститься закликання до влади забезпечити рівність прокурорів та захисту в Кримінальному кодексі та на практиці. Зокрема, в документі відзначається необхідність забезпечити надання захисту копії судової справи та розумного часу для ознайомлення з нею.

Крім того, Асамблея висловила жаль щодо того, що реформа Генеральної прокуратури ще не здійснена, в результаті чого прокуратура залишається надмірно централізованою інституцією з надмірними повноваженнями.

УНАН.

Реклама

International Road Transport Union (IRU)

Міжнародний союз автомобільного транспорту (МСАТ)

ОТРИМУЙТЕ ПОСВІДЧЕННЯ ВОДІЯ МІЖНАРОДНОГО ЗРАЗКА

За довідками звертайтеся тел.: (00380) 3245-5-11-00, 098-065-43-77.

ТІВІ

КИЛИМИ КИЛИМОВЕ ПОКРИТТЯ

м. Стрий, вул. Зелена, 24. Тел. 099-742-40-93.

ПРАВО ПРАВДУ

Засновник - Філик О.З.

Реєстраційне свідоцтво №ЛВ 1028/281-р від 13.10.2011р.

Адреса редакції: вул. Січових Стрільців 10/52 82400, Львівська обл., Стрий, Україна тел.: +38(03245)51100, моб.: +38(099)7424093 www.independhouse.at.ua e-mail: pravonapravdu@i.ua

Головний редактор Василь Алексєєв Журналіст Олег Філик Фотокореспондент Роман Купранець

Листування з читачами тільки на сторінках газети. Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці. При підготовці номера використані матеріали інтернет видань.

КП «Стрийська міська друкарня» головного управління ЗМІ та поліграфії Львівської обласної державної адміністрації: м. Стрий, вул. Б. Хмельницького, 34.

Обсяг 1 друк. аркуш. Друк офсетний. Заг тираж 3000.